

Budgetskrivelse 2027

Överförmyndarnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Förändringar i omvärlden.....	4
Förändring och utveckling av nämndens verksamhet.....	7
Kommunbidrag.....	10
Riktade statsbidrag och övriga bidrag.....	13
Begäran om investeringsram.....	14

Sammanfattning

Överförmyndarnämnden är en myndighet med uppgift att utöva tillsyn över förmyndares, gode mäns och förvaltares verksamhet. Syftet med tillsynen är att förhindra att omyndiga barn eller vuxna som har förmyndare, god man eller förvaltare missgynnas ekonomiskt eller rättsligt.

Överförmyndarnämnden ansvarar för de resurser som rör dess administration, arvoden till ledamöter samt arvoden till gode män och förvaltare. Det administrativa ansvaret för nämndens förvaltningsorganisation finns inom arbetsmarknads- och socialnämnden.

Bristen på ställföreträdare bedöms fortsatt vara nämndens största utmaning. En god tillgång till lämpliga personer som kan åta sig uppdrag som god man och förvaltare är en förutsättning för att säkerställa att de Malmöbor som behöver hjälp av en ställföreträdare får det i tid.

Nämnden fortsätter att aktivt rekrytera ställföreträdare och erbjuda fortbildning inom relevanta områden. Förvaltarenheten hos funktionsstödsnämnden är ett viktigt komplement till nämndens verksamhet för de mest komplexa och krävande uppdragen.

Riksdagen beslutade den 22 april 2026 att anta förslagen i propositionen *Ett ställföreträdarskap att lita på* (prop. 2025/26:92). Lagändringarna träder i kraft från den 1 juli 2026 och innebär ökade krav på överförmyndarnämndens verksamhet. Nämnden har påbörjat ett arbete för att anpassa organisation och arbetssätt till de nya lagreglerna. Regeringen bedömer att kostnadsökningar i huvudsak balanseras av besparingar, medan Sveriges Kommuner och Regioner menar att reformen sammantaget medför ökade kostnader.

Sammantaget gör nämnden bedömningen att de kostnadsökningar som prognostiseras för 2027 kan finansieras inom befintlig nivå på kommunbidraget, så länge nämnden tilldelas sedvanlig indexuppräknings. Utökning av förvaltarenheten i kombination med förväntade öknings av prisbasbeloppet som driver upp arvodeskostnaderna kan innebära att marginalerna i nämndens budget förbrukas under 2027 och att behovet av kommunbidrag kan komma att öka något under kommande år.

Förändringar i omvärlden

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämndens verksamhet under 2027 och framåt, samt på vilket sätt?
- Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten? Hur kan nämnden bidra till att underlätta måluppfyllelsen och/ eller minska nettokostnaderna för Malmö stad som helhet?

Nämnden uppmanas särskilt beskriva om det finns faktorer som påverkar Malmöbornas likvärdiga tillgång till nämndens verksamhet och om vissa grupper av Malmöbor påverkas särskilt av förändringar i omvärlden.

Antalet Malmöbor som är 80 år eller äldre förväntas öka kraftigt

Malmö stads befolkningsprognos visar att antalet Malmöbor som är 80 år eller äldre kommer att öka med cirka 4 900 personer eller 32 procent under perioden 2025–2035. Ökningen beror dels på att den genomsnittliga livslängden förväntas öka under perioden, dels på att samtliga fyrtioåringar hinner fylla 80 år under prognosperioden. En ökning av antalet äldre Malmöbor kommer sannolikt att leda till ett ökat behov av ställföreträdare över tid.

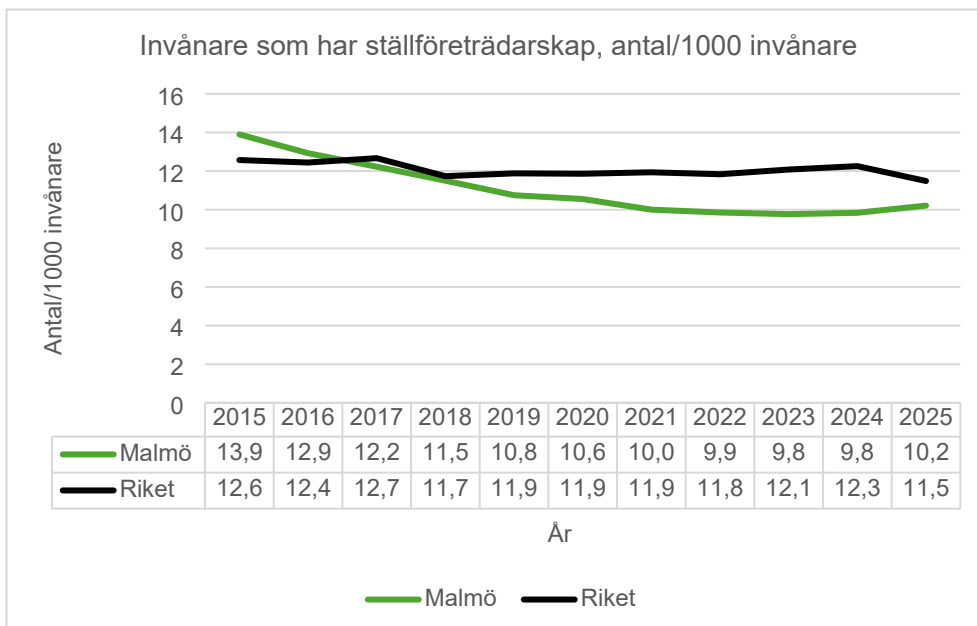
För närvarande finns omkring 3 700 ställföreträdarskap i Malmö, varav cirka 2 450 avser vuxna huvudmän. Av dessa är drygt 16 procent (400 personer) 80 år eller äldre.

Om andelen ställföreträdarskap bland personer som är 80 år eller äldre förblir oförändrad (16 procent), innebär den prognosticerade befolkningsökningen att antalet ställföreträdarskap i åldersgruppen ökar med 130, till cirka 530 ställföreträdarskap år 2035.

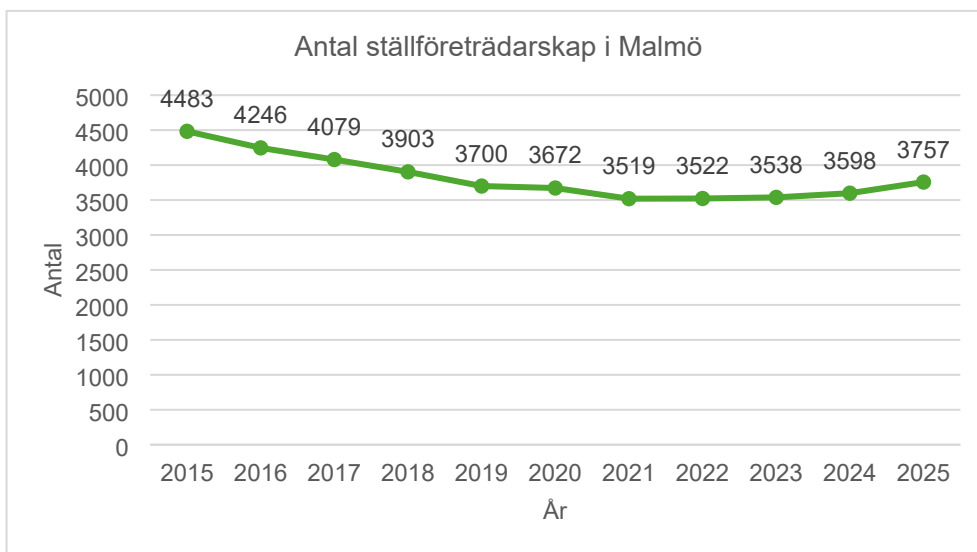
Trenden med ett minskat antal ställföreträdarskap per invånare förväntas inte fortsätta

Andelen Malmöbor som har ställföreträdarskap har minskat kontinuerligt mellan åren 2015 och 2024. Minskningstakten har dock avtagit under de senaste åren och under 2025 syns en mindre ökning. Minskningen beror till största delen på att antalet ensamkommande barn i Malmö har minskat kraftigt under perioden.

Det totala antalet ställföreträdarskap som hanteras av överförmyndarnämnden har ökat de senaste åren, från cirka 3 500 år 2021 till cirka 3 750 år 2025. Den största ökningen avser ärenden om förmyndarskap för barn, som ökat från cirka 680 till 1 050, vilket motsvarar en ökning om cirka 54 procent. Denna utveckling kan bland annat kopplas till ett ökat antal ärenden som rör brottsskadeersättning till barn.

Källa: Länsstyrelsen, överförmyndarstatistik.

Källa: Länsstyrelsen, överförmyndarstatistik.

Antalet invånare med ställföreträdarskap förväntas, under antagandet att andelen ställföreträdarskap per invånare förblir oförändrad, öka från cirka 3 700 idag till omkring 4 020 år 2035, i linje med Malmö stads befolkningsprognos.

Om utgångspunkten i stället är den genomsnittliga ökning som observerats mellan 2021 och 2025 skulle antalet ställföreträdarskap uppgå till 4 425 år 2035.

Faktorer som kan påverka prognosen, utöver befolkningstillväxten, är exempelvis förändringar i ekonomi, migration, lagstiftning och rättspraxis.

En potentiell motvikt till ett ökat antal ställföreträdarskap är utvecklingen kring framtidsfullmakter och anhörigbehörighet. Ett ökat användande av dessa bland Malmöborna kan innebära ett minskat behov av ställföreträdarskap, men ställer samtidigt andra krav på nämnden såsom att utreda missbruk av framtidsfullmakter och att förordna en god man vid uppkomna jävssituationer.

Översyn av lagstiftning om gode män och förvaltare

Riksdagen beslutade den 22 april 2026 att anta förslagen i propositionen *Ett ställföreträdarskap att lita på* (prop. 2025/26:92). Lagändringarna, som träder i kraft från den 1 juli 2026, syftar till att stärka den enskildes ställning, tydliggöra ställföreträdarens uppdrag och höja kvaliteten i ställföreträdarverksamheten. Nämndens förvaltningsorganisation har påbörjat ett arbete för att anpassa organisation och arbetssätt till de nya lagreglerna.

Regeringen bedömer i propositionen att vissa delar av reformen medför ökade kostnader för kommunerna, men att dessa i huvudsak balanseras av besparingar inom andra delar. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) gör en annan bedömning och menar att reformen sammantaget innebär ökade kostnader. SKR uppskattar att verksamheterna kan behöva ett resurstillskott om cirka 30–40 procent samt att handläggningstiden kan öka med 1–2 timmar för varje nytt ärende, och 1–2 timmar per befintligt ärende för den årliga granskningen.

Eventuella behov av utökade personalresurser inom överförmyndarverksamheten finansieras av arbetsmarknads- och socialnämnden och inte inom ramen för nämndens egen budget.

EU:s migrations- och asylpakt

Den 12 juli 2026 förväntas svensk lagstiftning anpassas efter EU:s migrations- och asylpakt, vilket bland annat innebär förändringar i det nationella regelverket för ensamkommande barn. De förslag som påverkar nämnden innebär att det för ensamkommande barn som söker asyl, i stället för en god man, inom fastställda tidsfrister ska utses en företrädare. Det åligger också Malmö stad att såsom utsedd screeningkommun utse tillfälliga företrädare som ska företräda barnet under screeningprocessen. Tidsfristerna att utse en tillfällig företrädare är korta och innebär att verksamheten behöver inrätta viss beredskap.

Det ställs samtidigt ökade krav på kompetens, utbildning och lämplighet hos företrädaren, vilket leder till ett utvidgat utbildningsansvar för nämnden.

Sammantaget bedöms EU:s migrations- och asylpakt leda till nya krav på nämnden och en utökad samverkan med Migrationsverket och socialtjänsten är nödvändig.

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Här besvarar nämnden följande frågeställning:

- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling pågår eller planeras inom nämnden framöver? Beskriv även förändrade arbetssätt och/eller samarbete med andra som leder till förbättrad kvalitet och/eller minskade kostnader.

Nämnden uppmanas särskilt beskriva om det finns faktorer som påverkar Malmöbornas likvärdiga tillgång till nämndens verksamhet och om vissa grupper av Malmöbor påverkas särskilt av förändringar i omvärlden.

Rekrytering av gode män och förvaltare

Bristen på ställföreträdare är nämndens största utmaning. En god tillgång på lämpliga personer som kan åta sig uppdrag som god man och förvaltare är en förutsättning för att säkerställa att Malmöborna får hjälp i tid.

Systemet med gode män och förvaltare bygger på människors ideella engagemang. Behovet täcks inte trots rekrytering av fler gode män och förvaltare. Malmöborna får därför vänta längre på att få sina behov tillgodosedda.

För att förkorta handläggningstiderna krävs att tillgången till frivilliga ställföreträdare ökar och att behovet av ställföreträdare förebyggs så långt möjligt. Nämnden fortsätter att prioritera rekrytering av nya ställföreträdare, bland annat genom marknadsförings- och rekryteringskampanjer.

Överförmyndarnämnden kommer att fortsätta arbetet med att minska inflödet av ärenden där mindre ingripande åtgärder är tillräckliga. I den nya lagen tydliggörs att godmanskap inte ska anordnas om den enskilde bedöms få tillräcklig hjälp genom mindre ingripande åtgärder.

Fortsatt samarbete med förvaltareheten

Förvaltareheten hos funktionsstödsnämnden är fortsatt ett viktigt komplement till nämndens verksamhet då de kan åta sig de mest komplexa och krävande uppdragen. Förvaltareheten ökar möjligheten att möta stadens behov av ställföreträdare vilket får en positiv effekt för de Malmöbor som behöver stöd av en god man eller förvaltare.

Den 1 juli 2026 träder ny lagstiftning i kraft som reglerar möjligheten att förordna anställda ställföreträdare vid särskilda skäl. I propositionen *Ett ställföreträdarskap att lita på* (Prop. 2025/26:92, s. 90) framhåller regeringen att det ideella engagemanget är en styrka för samhället som är viktig att bevara. Samtidigt konstateras att det finns personer med stora hjälpbehov som får vänta länge på att en ställföreträdare förordnas, samt att det förekommer att överförmyndaren inte alls kan hitta en lämplig

ställföreträdare.

Den 30 mars 2026 beslutade nämnden att avsätta tre miljoner kronor årligen för att finansiera en utökning av förvaltarenheten med fyra heltidsanställda ställföreträdare (ÖFN-2026-30, §30).

Digitalisering

Digitaliseringen inom överförmyndarnämndens verksamhet fortsätter. Införandet av digital post samt vidareutveckling av e-tjänster för både redovisning och ärenden bidrar till effektivare handläggning, minskat behov av administration och lägre portokostnader.

Nämnden har också implementerat ett digitalt annonstorg där tillgängliga ställföreträdaruppdrag publiceras. Ställföreträdare kan genom tjänsten anmäla sitt intresse för uppdrag digitalt, på ett mer användarvänligt sätt. Funktionen bedöms öka intresset för nya uppdrag.

Under 2026 har 43 procent av de inkomna årsräkningarna varit digitala, jämfört med 35 procent 2025. Fortsatta satsningar på information och utbildning bedöms öka användningen av digitala tjänster ytterligare.

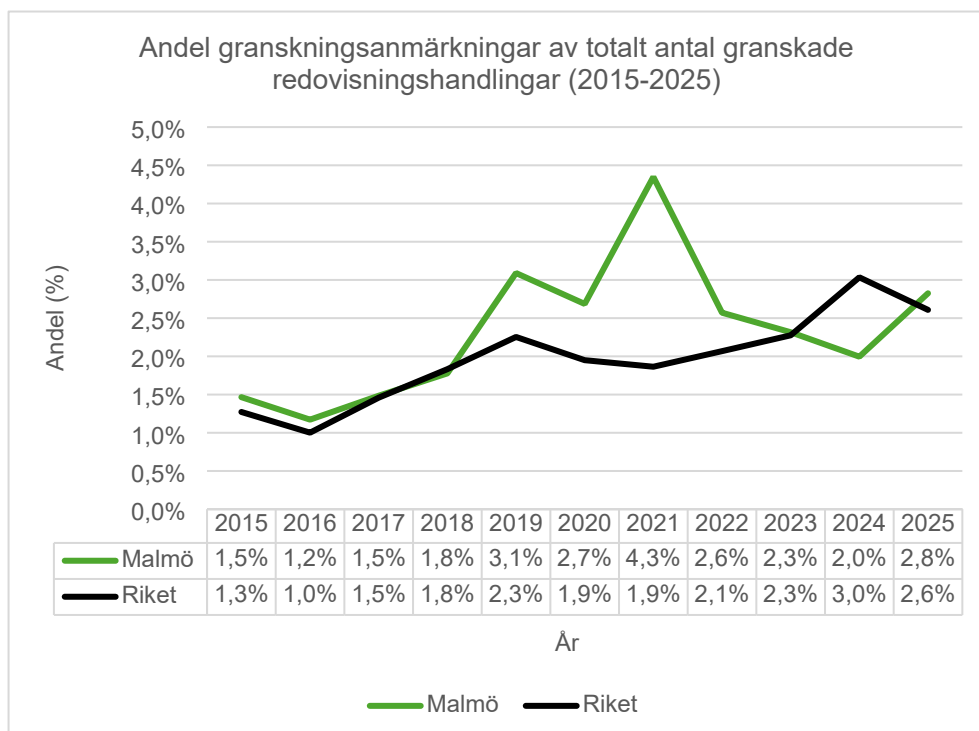
Brott i välfärden

Nämnden är en tillsynsmyndighet som har en viktig roll i stadens arbete med att förebygga oegentligheter och brott i välfärden. De Malmöbor som nämnden utser ställföreträdare för är sammantaget ägare av en betydande förmögenhet. Dessa Malmöbor befinner sig samtidigt i en utsatt position och har begränsade möjligheter att bevaka sina rättigheter.

Under 2026 påbörjar nämnden ett arbete för att, i linje med stadens gemensamma handlingsplan för välfärdsbrott, identifiera nödvändiga insatser och aktiviteter kopplat till förebyggande och kontroll av oegentligheter inom personlig assistans.

Varje år gör nämnden en fördjupad granskning av 10 procent av ställföreträdarnas årsredovisningar. Syftet med den fördjupade granskningen är att ytterligare förbättra skyddet för Malmöborna och att motverka välfärdsbrott. Urvalet inkluderar nya ställföreträdare, de vars årsräkning granskades med anmärkning föregående år, samt ett slumpmässigt urval.

Under perioden 2015–2025 granskade nämnden i genomsnitt 2,3% av alla redovisningshandlingar med anmärkning, vilket är något högre jämfört med riksgenomsnittet på 2,0% under samma period.

Källa: Överförmyndarstatistik - Länsstyrelsen

Mänskliga rättigheter

I överförmyndarnämndens förvaltningsorganisation pågår ett kontinuerligt utvecklingsarbete som utgår från de centrala delarna i Malmö stads policy för mänskliga rättigheter. Hit hör bland annat att säkerställa en hög grad av rättssäkerhet och enhetlighet i handläggning och beslut av ärenden och att erbjuda en god tillgänglighet och ett likvärdigt och serviceinriktat bemötande.

Ett rättighetsbaserat arbetssätt är viktigt i nämndens verksamhet eftersom många huvudmän saknar förmåga att själv utkräva sin rätt och behöver förlita sig på sin ställföreträdare för att föra sin talan. Nämnden fokuserar extra på att barns rättigheter tillgodoses.

För att säkerställa att ärenden som rör Malmöbor handläggs korrekt arbetar nämnden med en löpande bevakning av rättspraxis samt att kontinuerligt och vid behov revidera handlägningsrutiner i syfte att skapa samsyn bland medarbetarna och enhetlighet i handläggningen.

Tillgänglighet och likvärdigt bemötande är viktiga faktorer i ett rättighetsbaserat arbetssätt och något som följs upp genom enkätundersökningar riktade till ställföreträdare och huvudmän. Resultatet av dessa undersökningar används som underlag för strategiska beslut om förbättringar av nämndens verksamhet.

Kommunbidrag

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka ekonomiska effekter kan uppnås till följd av förändrat arbetssätt/ samarbete med andra på kort och lång sikt?
- Vilka förändringar som innebär ökade kostnader eller lägre intäkter kommer att påverka nämndens verksamhet 2027? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?
- Vilka förändringar pågår eller planeras inom nämndens verksamhet som innebär minskade kostnader eller högre intäkter? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

Förväntad utveckling av nämndens ekonomi

Överförmyndarnämndens ekonomi består av: Intäkter från Migrationsverket kopplade till mottagandet av ensamkommande flyktingbarn, kostnader för arvoden till ställföreträdare och nämndsledamöter, kostnad för förvaltarenheten hos funktionsstödsnämnden samt diverse övriga kostnader (till exempel informationskampanjer och utbildningar av ställföreträdare).

Arvoden och ersättningar till ställföreträdare utgör cirka 50 procent av överförmyndarnämndens totala budget och har därmed stor inverkan på förväntade kostnader kommande år.

Kostnaderna bedöms fortsätta öka under kommande år, men hur stor ökningen blir beror dels på förväntad utveckling av antal ärenden, dels på inflationen och konjunkturen. Inflationen styr såväl ökningen av arvodesnivåerna som gränsvärdet för den inkomstnivå då huvudmannen själv ska betala arvodet. Konjunkturen påverkar huvudmännens inkomster vilket kan påverka hur stor andel av huvudmännen som själva kan betala arvodet. Mer om nämndens bedömning av arvodeskostnadernas utveckling följer nedan.

Kostnader för förvaltarenheten, som organisatoriskt tillhör funktionsstödsnämnden men finansieras av överförmyndarnämnden, utgör cirka 45 procent av nämndens totala budget. Enhetens kostnader har ökat de senaste åren till följd av att den utökats med fler tjänster, vilket ökat kapaciteten att ta emot ärenden. Under 2026 har enheten utökats med ytterligare fyra tjänster, vilka förväntas vara i tjänst fullt ut under 2027. Detta innebär att kostnaderna för förvaltarenheten bedöms öka 2027.

Sammantaget innebär detta att nämndens behov av kommunbidrag väntas vara oförändrat 2027 jämfört med 2026, givet att nämnden erhåller sedvanlig indexuppräknings av sin budget. Tidigare års marginal mellan kostnader och kommunbidrag, som bidragit till ekonomiska överskott, väntas minska väsentligt 2027 till följd av kostnadsökningarna för förvaltarenheten och ökade arvodeskostnader till ställföreträdare.

Eventuella behov av utökade personalresurser inom

överförmyndarverksamheten, till följd av förändrad lagstiftning och uppdrag, finansieras av arbetsmarknads- och socialnämnden och inte inom ramen för nämndens egen budget.

Förväntad utveckling av kostnader för arvoden och ersättningar till ställföreträdare

Ställföreträdarens rätt till arvode och kostnadsersättning för utfört uppdrag samt fördelning av kostnadsansvaret mellan huvudman och kommun regleras i lagstiftningen som styr verksamheten. Enligt rådande praxis betalas arvode och kostnadsersättningar för löpande uppdrag ut först efter att ställföreträdare lämnat in en så kallad årsräkning, som är en sammanställning av genomfört uppdrag under föregående år. Årsräkningen ska lämnas in senast 1 mars året efter uppdragsåret. Det innebär att huvuddelen av kostnaden för 2026 års ställföreträdaruppdrag blir känd först under våren 2027.

Enligt gällande redovisningsprinciper måste kostnaden för arvoden och ersättningar bokföras på det år som uppdraget avser. Detta innebär att kostnader för arvoden och ersättningar som påverkar 2026 års budget bygger på en uppskattning som gjordes under hösten 2025, utifrån bedömt antal ärenden där kommunen är betalningsansvarig och genomsnittlig förväntad kostnad per ärende.

Antalet ärenden kommande år väntas öka något i takt med befolkningsutvecklingen, givet att andelen ställföreträdarskap i befolkningen förblir densamma som under 2025 eller fortsätter den ökning som uppmätts under senare år. Hur många av dessa ärenden som ger upphov till kostnader för överförmyndarnämnden beror på utvecklingen av huvudmännens privatekonomi. I första hand ska huvudmannen själv finansiera arvode och kostnadsersättningar till ställföreträdaren, men om huvudmannens inkomster och tillgångar är begränsade är det i stället kommunen som betalar. Gränsvärdena för när kommunen övertar betalningsansvaret styrs av det så kallade prisbasbeloppet.

Den förväntade kostnaden per ärende styrs av de arvoden och kostnadsersättningar som kan beviljas en ställföreträdare. Nämnden har beslutat att tillämpa de ersättningsregler som ges ut av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), i syfte att främja rättssäkerhet och förutsägbarhet för ställföreträdare. De flesta arvoden och ersättningar är uttryckta i andelar av prisbasbeloppet.

Utvecklingen av prisbasbeloppet för nästkommande år styrs av inflationen under innevarande år. Enligt SKR:s senaste bedömning från april 2026 (cirkulär 2026:18, *Aktuell ekonomi*) ökar prisbasbeloppet med 0,5 procent 2027, vilket därmed bidrar till en försiktig ökning av bedömd genomsnittskostnad per ärende. Inför 2028 och 2029 prognostiserar SKR en högre ökningstakt av prisbasbeloppet, med omkring 2–3 procent per år, vilket kommer att leda till märkbart högre genomsnittskostnad per ärende.

Sammantaget bedömer nämnden att ökningen av kostnader för arvoden och ersättningar till ställföreträdare ryms inom den indexuppräknings som

tillämpas av kommunfullmäktige i budgeten 2027. Inför 2028 och 2029 kan dock nämndens behov av kommunbidrag öka till följd av det ökade prisbasbeloppet.

Förväntad statlig schablonersättning för ensamkommande barn

Kommuner som tar emot ensamkommande barn har rätt till vissa ersättningar för mottagandet från Migrationsverket.

Överförmyndarnämnden tar del av engångsersättningar för "kostnader för god man och särskilda kostnader inom socialtjänsten" (12 §, förordning (2017:193) om statlig ersättning för asylsökande m.fl. samt 29c §, förordning (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlännningar).

Ersättningarna betalas ut som engångsbelopp per ensamkommande barn och delas lika med arbetsmarknads- och socialnämnden som ansvarar för socialtjänsten.

De senaste åren har antalet ärenden om godmanskap för ensamkommande barn minskat till följd av ett minskat mottagande. Det innebär att nämndens intäkter från Migrationsverket också minskat. För 2027 är prognosen ännu osäker, men bedömningen i denna skrivelse är att intäkterna för 2027 blir något lägre än 2026.

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Riktade statsbidrag

RIKTADE STATS BIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2026	Prognos 2027
Nämnden har inga riktade statsbidrag			
RIKTADE STATS BIDRAG	Summa		

Övriga bidrag

ÖVRIGA BIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2026	Prognos 2027
Ankomst och anvisningsschabloner ensamkommande barn	Migrationsverket	573	500
ÖVRIGA BIDRAG	Summa	573	580

Så som beskrivits i tidigare avsnitt får nämnden del av schablonersättningar för god man och särskilda kostnader inom socialtjänsten för ensamkommande barn från Migrationsverket. Ersättningarna delas lika mellan socialtjänsten inom arbetsmarknads- och socialnämnden och överförmyndarnämnden. Hur stor ersättningen blir beror på hur många barn som anvisas till Malmö under året.

Begäran om investeringsram

Överförmyndarnämnden har ingen investeringsram sedan tidigare och har inga bedömda investeringsbehov under kommande år.